

IESU - EI ATGYFODIAD

CYN Y SGWRS

- > Croesawch bawb sydd wedi dod ac awgrymwch eu bod yn cymryd 20 munud i weithio trwy'r adran o'r Llawlyfr Astudio o'r enw TRAFODAETH GRŴP I gyda'u grŵp.

Y SGWRS

- > Cyflwynwch y sgwrs. Dim ond canllaw cyffredinol yw'r geiriad isod. Diben y sgwrs yw cyflwyno'r ffeithiau am atgyfodiad Iesu a dangos sut y mae'r ffeithiau hyn yn dod â gobaith a rhybudd.

Yr wythnos diwethaf gwelsom mai rhodd gan Dduw yw maddeuant, rhodd a dalwyd amdani gan Iesu Grist. Nid ydym yn ei haeddu ac ni allwn ei hennill. A dyna beth yw gras: Duw yn ymddwyn tuag atom mewn ffordd nad ydym yn ei haeddu. Cofiwch yr adnod yn Effesiaid: "Trwy ras yr ydych wedi eich achub, trwy ffydd. Nid eich gwaith chwi yw hyn; rhodd Duw ydyw; nid yw'n dibynnu ar weithredoedd, ac felly ni all neb ymffrostio." Felly mewn geiriau eraill, ffydd yn yr hyn y mae Iesu wedi'i wneud sy'n ein hachub. Dim byd arall.

Rydym wedi gweld bod marwolaeth Iesu yn dod â maddeuant i ni. Yr wythnos hon, fe welwn beth mae ei atgyfodiad yn ei ychwanegu at hyn.

Mae pob un ohonom yn gwybod ein bod yn mynd i farw - yr unig ansicrwydd yw pryd yn union y bydd hyn yn digwydd. Rydym yn feidrol, a bydd pob un ohonom yn marw. Mae gennym ni gyd afiechyd marwol, a'i enw yw "bywyd," a chyfradd y marwolaethau yw 100%. Dyma'r cwestiwn sydd gennyf ar eich cyfer: Sut ydych chi'n ymdopi â sicrwydd marwolaeth? Ac nid sicrwydd eich marwolaeth chi'n unig, ond marwolaethau'r bobl yr ydych yn eu caru hefyd.

Mae gweinidogion yn cael rhai tasgau diddiolch. Un ohonynt yw sefyll ar lan y bedd, yn taflu pridd i mewn i'r bedd, a dweud y geiriau hyn o Salm 103: "Y mae dyddiau dyn fel glaswelltyn; y mae'n blodeuo fel blodeuyn y maes - pan â'r gwynt drosto fe ddiflanna, ac nid yw ei le'n ei adnabod mwyach." Ond dyna'r gwirionedd. Mae ein bywydau'n fyr, a does wahaniaeth faint o flodeuo sydd wedi bod, buan y dônt i ben. Mae hwn yn ddechrau digalon i'r noson, ond ydyw?

Nawr, roedd Iesu yn ei dridegau cynnar pan fu farw. Ac eto dyma ni, ddwy fil o flynyddoedd yn ddiweddarach, yn dal i drafod ei fywyd. Pe na bai Iesu wedi codi o blith y meirw, ni fyddem yn debygol o fod wedi clywed amdano. Ond mae ei atgyfodiad yn newid popeth.

Ar ddiwedd ei gyfrif o farwolaeth Iesu, mae Marc yn canolbwyntio ar dair menyw sydd wedi gwyllo'r holl ddigwyddiad erchyll. Trowch gyda mi at Marc 15, ac fe wnawn ddechrau darllen o adnod 40.

- > Darllenwch Marc 15:40 - 16:3 allan yn uchel.

- > Bydd yn rhaid i chi gael y penawdau canlynol yn barod i'w harddangos, gan ddangos pob un yn raddol wrth i'r sgwrs fynd yn ei blaen.

Cysgod marwolaeth Sioc y darganfyddiad Yr arwyddocâd i'r disgyblion

CYSGOD MARWOLAETH

Felly pwynt 1 - cysgod marwolaeth. Roedd hi'n anarferol i rywun farw mor gyflym ar ôl cael ei groeshoelio, felly yn adnod 44 mae'r llywodraethwr Rhufeinig, Pilat, yn holi'r canwriad am hyn - yr un canwriad a safodd daflad carreg o'r groes ac a wylodd y ffordd anghyffredin y bu lesu farw. Mae'r canwriad yn cadarnhau bod lesu eisoes wedi marw. Roedd gan y Rhufeiniaid lawer o ddoniau, ond o ran lladd pobl, roeddent yn arbenigwyr. Felly byddai geiriau'r canwriad wedi bod yn ddigon o gadarnhad. Ar ôl sicrhau fod lesu wedi marw, mae Pilat yn rhoi caniatâd i Joseff dynnu'r corff i lawr o'r groes.

Nid yn unig bod y menywod wedi gwyllo lesu'n marw, ond gwnaeth dwy ohonynt ei wyllo'n cael ei gladdu hefyd. Mae adnod 47 yn dweud: "Ac yr oedd Mair Magdalen a Mair mam Joses yn edrych ym mhle y gosodwyd ef." Maent hwy hefyd yn dystion i'w farwolaeth.

Nawr rydym yn dod at Marc pennod 16, adnodau 1-3, tua thri deg a chwech o oriau yn ddiweddarach. Mae'r menywod yn dychwelyd at y bedd y gwelsant lesu'n cael ei gladdu ynddo. Nid ydynt yn mynd yno yn gobeithio bod lesu dal yn fyw; maent yn mynd yno yn disgwyl gweld corff marw. Ni allai pethau fod yn fwy digalon - maent yn galaru ac yn ofnus oherwydd bod y dyn ifanc yr oeddent wedi'i garu a'i wasanaethu wedi cael ei ladd. Mae dilynwyr eraill lesu dal yn cuddio. Nid ydynt yn meddwl y byddant yn gallu cael at ei gorff, oherwydd eu bod yn gwybod bod maen mawr wedi cael ei roi ar draws y fynedfa i'r bedd. A daw hynny â ni at ein hail bwynt: sioc y darganfyddiad.

SIOC Y DARGANFYDDIAD

Beth am barhau i ddarllen o Marc 16, adnod 4. Yn yr adnod hon, mae'r menywod yn cael tair sioc sy'n dwysáu o ran angerdd.

➤ *Darllenwch Marc 16:4-8 allan yn uchel.*

Daw'r sioc gyntaf yn adnod 4: "Ond wedi edrych i fyny, gwelsant fod y maen wedi ei dreiglo i ffwrdd." Yn y testun Groegaidd gwreiddiol, mae'r frawddeg hon yn llythrennol yn golygu "wedi'i hyrddio allan." Nid oes angen iddynt boeni am y maen oherwydd mae pŵer dwyfol wedi ymdrin ag ef.

Yna daw'r ail sioc wrth iddynt fynd i mewn i'r bedd. Edrychwch eto ar adnod 5: "Aethant i mewn i'r bedd, a gwelsant ddyn ifanc yn eistedd ar yr ochr dde, a gwisg laes wen amdano, a daeth arswyd arnynt." Maent yn gweld dyn a oedd yn edrych mor drawiadol nes peri i'r milwyr Rhufeinig grynu. Mae Mathew yn dweud wrthym eu bod "fel rhai marw." Mae'r menywod, yn amlwg, wedi dychryn. Ond nid ydynt yn gweld pethau - mae'r dyn yn cadarnhau realiti'r hyn sy'n digwydd yn adnod 6: "Peidiwch ag arswydo," meddai. "Yr ydych yn ceisio lesu, y gŵr o Nasareth a groeshoeliwyd." Ydy, mae'r dyn o Nasareth, yr un yr ydych wedi bod yn ei ddilyn am y tair blynedd diwethaf, wedi cael ei ladd. "Dyma'r man lle gosodasant ef." Roedd wedi'i gladdu yma; dydych chi ddim wedi cael y cyfeiriad anghywir. Y gwir yn blaen yw nad yw lesu yma bellach.

Ond bydd y drydedd sioc yn newid bywydau'r menywod am byth. Daw'r sioc wrth i'r dyn ifanc yn y bedd gwag egluro pam nad yw corff Iesu yno. Adnod 6: "Y mae wedi ei gyfodi!" Yn yr un modd ac nad oedd angen iddynt boeni am y maen, nawr nid oes angen iddynt boeni am y peraroglau yr oeddent wedi dod gyda hwy i eneinio'r corff. Mae pŵer dwyfol wedi taflu'r garreg ymaith - ac mae hefyd wedi dod â chorff marw yn fyw. Mae hyn yn oruwchnaturiol. Roedd y bedd yn wag oherwydd nad yw Iesu wedi marw bellach. Mae'n fyw.

Felly sut mae'r menywod yn ymateb i'r newydd syfrdanol hwn? Dywed adnod 8: "Daethant allan, a ffoi oddi wrth y bedd, oherwydd yr oeddent yn crynu o arswyd. Ac ni ddywedasant ddim wrth neb, oherwydd yr oedd ofn arnynt." Pam mae ofn arnynt? Oherwydd eu bod wedi anghofio'r hyn y dywedodd Iesu fyddai'n digwydd. Edrychwch ar eiriau'r dyn ifanc yn adnod 7: "... ewch, dywedwch wrth ei ddisgyblion ac wrth Pedr, 'Y mae'n mynd o'ch blaen chwi i Galilea; yno y gwelwch ef, fel y dywedodd wrthy'ch.'" Roedd Iesu wedi dweud wrthynt drosodd a throsodd y byddai'n dioddef, marw ac atgyfodi eto. Marc pennod 8: "Yna dechreuodd eu dysgu bod yn rhaid i Fab y Dyn ddioddef llawer... a'i ladd, ac ymhen tridiau atgyfodi." Marc pennod 9: "ac fe'i lladdant ef, ac wedi cael ei ladd, ymhen tri diwrnod fe atgyfoda." Marc pennod 10: "a'i drosglwyddo i'r Cenhedloedd; a gwatwarant ef, a phoeri arno a'i fflangellu a'i ladd, ac wedi tridiau fe atgyfoda."

Mae Iesu bob amser mewn rheolaeth. Mae'n gwybod yn union sut y bydd yn marw, beth fydd yn digwydd iddo ar ôl ei farwolaeth, ac mae'n egluro popeth iddynt cyn iddo ddigwydd. Erbyn hyn, dylai'r menywod fod wedi dysgu ymddiried yng ngeiriau Iesu. A dylem ni wneud hynny hefyd.

Mae hyn yn ein harwain at ein trydydd pennawd: yr arwyddocâd i'r disgyblion.

YR ARWYDDOCÂD I'R DISGYBLION

Dywedodd y dyn ifanc y byddai'r disgyblion yn gweld Iesu yng Ngallilea. A dyna'n union sy'n digwydd. Mae'r disgyblion yn ei weld ac o'r diwedd yn credu bod Iesu wedi atgyfodi go iawn. Wel, mae'r rhan fwyaf ohonynt yn credu. Pawb heblaw un.

Mae Ioan yn cofnodi digwyddiad hyfryd yn ei Efengyl. Trowch i Ioan pennod 20, adnod 24. Yma rydym yn darllen am un o'r disgyblion - dyn o'r enw Thomas - sy'n gwrthod credu bod Iesu wedi atgyfodi. Mae'r disgyblion eraill yn dweud wrth Thomas eu bod wedi gweld Iesu. Ond mae Thomas yn gwybod unwaith y mae pobl yn marw, nad ydynt yn dod yn ôl. Mae'n mynnu gweld Iesu drosto'i hun yn ogystal â chyffwrdd ag ef, er mwyn profi nad yw'r weledigaeth hon yn rhyw fath o ysbryd neu rithwelediad cymunedol.

> *Darllenwch Ioan 20:24-25 allan yn uchel.*

Felly mae Thomas yn dweud, "Os na welaf ôl yr hoelion yn ei ddwylo, a rhoi fy mys yn ôl yr hoelion, a'm llaw yn ei ystlys, ni chredaf fi byth." Ac wrth gwrs ni fyddai'n cynnig procio ym mriwiau rhywun arall oni bai ei fod yn sicr na fyddai'n digwydd. Beth am ddarllen ymlaen o adnod 26.

> *Darllenwch Ioan 20:26-28 allan yn uchel.*

Beth all Thomas ei ddweud? Mae'r prawf o'r atgyfodiad yn sefyll o'i flaen. Wel, mae'n dweud: "Fy Arglwydd a'm Duw!" Ddeng mlynedd ar hugain yn ddiweddarach, bu farw'r dyn ystyfnig, rhesymol ac anghrediniol hwn fel merthyr wrth dystio i'r hyn yr oedd wedi'i weld. Gwnaeth yr atgyfodiad droi grŵp o ddisgyblion a oedd yn crynu gan ofn am eu bywydau yn bregethwyr o ddewrder anhygoel.

Mae'r Efengylau'n unig yn dweud wrthym am un achos gwahanol ar ddeg lle cafodd Iesu ei weld ar ôl ei farwolaeth, ar adegau gwahanol ac mewn lleoedd gwahanol, i bobl wahanol. Yn I Corinthiaid pennod 15, mae Paul yn dweud wrthym fod dros bum cant o bobl wedi gweld Iesu ar unwaith, a bod y mwyafrif ohonynt yn dal yn fyw pan oedd Paul yn ysgrifennu. Felly roedd Paul yn dweud wrth ei ddarllenwyr, "Os nad ydych yn fy nghredu, ewch i siarad â'r llygad-dystion. Maent yn dal yn fyw ac fe wnânt hwy gadarnhau fy mod yn dweud y gwir."

Felly os gwnaeth Iesu atgyfodi go iawn, pa gasgliadau allwn ni eu gwneud?

Dangoswch y penawdau canlynol.

Mae'r atgyfodiad yn golygu:

gobaith mawr
rhybudd mawr

GOBAITH MAWR

Y casgliad cyntaf yw bod yr atgyfodiad yn rhoi gobaith mawr i ni. Pam? Oherwydd mae'n golygu y gallwn ymddiried yn hyderus yn y sawl a ddywedodd: "Myfi yw'r atgyfodiad a'r bywyd. Pwy bynnag sy'n credu ynof fi, er iddo farw, fe fydd byw; a phob un sy'n byw ac yn credu ynof fi, ni bydd marw." Mae'r atgyfodiad yn dangos yn derfynol bod gan Iesu bŵer ac awdurdod dros farwolaeth - nid ei farwolaeth ei hun yn unig, ond ein marwolaeth ni hefyd.

Y gwasanaeth angladdol cyntaf y gwnes i ei arwain ar gyfer person ifanc oedd angladd cerddor proffesiynol o'r enw Stuart Spencer, a fu farw o ganser yn ei dridegau. Roedd yn Gristion ymroddedig iawn, a daethom yn ffrindiau agos. Wna i byth anghofio fy ymweliad olaf ag ef. Roedd dri diwrnod cyn iddo farw. Roeddwn yn teimlo'n emosiynol ac yn sydyn gofynnais iddo'r hyn a oedd ar fy meddwl. Gofynnais, "Stuart, sut beth yw hi i farw?" A wna i byth anghofio ei ateb. Dywedodd yn dawel, "Rico, mae Crist wedi atgyfodi. Mae wedi atgyfodi." Roedd Stuart yn gwybod bod Crist wedi atgyfodi, ac felly roedd yn gwybod beth oedd ganddo i edrych ymlaen ato ar ôl marw.

Mae I Thesaloniaid pennod 4, adnod 14 yn egluro, yn yr un modd ag y gwnaeth Iesu farw ac atgyfodi, y bydd Cristnogion, ar ôl iddynt farw, hefyd yn atgyfodi: "Os ydym yn credu i Iesu farw ac atgyfodi, felly hefyd bydd Duw, gydag ef, yn dod â'r rhai a hunodd drwy Iesu." Mae Datguddiad, llyfr olaf y Beibl, yn rhoi cipolwg breintiedig i ni o sut le fydd y nefoedd. Edrychwch ar Datguddiad 21, adnodau 3 a 4.

> *Darllenwch Datguddiad 21:3-4 allan yn uchel.*

Meddylwch am y profiad mwyaf syfrdanol yr ydych erioed wedi'i gael, y berthynas fwyaf agos yr ydych erioed wedi'i chael, yr hudoliaeth ddyfnaf, y llawenydd mwyaf dedwydd. Wel, lluoswch angerdd y foment honno ag anfeidroldeb â'i hyd â thragwyddoldeb; yna rydych yn agos at wybod sut deimlad yw bod gydag Iesu yn y nefoedd. "ni bydd marwolaeth mwyach, na galar na llefain na phoen." Mewn geiriau eraill, ni fydd raid i ni oddef pechod rhagor. O'r diwedd, byddwn yn rhydd i fwynhau'r holl bethau da y mae Duw yn eu darparu, yn dragywydd. Fel y dywed Datguddiad, bydd Duw ei hun yn sychu pob deigr yn o'n llygaid. Ni fydd difaru rhagor, dim mwy o freuddwydion heb eu gwireddu, dim colli anwyliad rhagor, dim mwy o ofn, dim mwy o chwerwedd, dim mwy o galonnau wedi'u torri, dim mwy o unigrwydd, dim mwy o bechod.

Ac mae'r Beibl yn cadarnhau nad yw'n hunaniaeth yn cael ei golli yn y nefoedd. Dim o gwbl. Mae'n lle go iawn - mor real â'r lle yr ydym ynddo nawr - lle y gall ein holl botensial fel unigolion gael ei gyflawni o'r diwedd. Nid rhith creulon na breuddwyd gwyrach yw'r nefoedd, ond realiti rhyfeddol sydd wedi'i ennill inni trwy farwolaeth Iesu, ac wedi'i brofi drwy ei atgyfodiad.

Ond, er bod gan yr atgyfodiad obaith mawr i'r rhai sy'n dilyn Crist, mae hefyd yn rhybudd mawr i'r rhai sy'n ei anwybyddu.

RHYBUDD MAWR

Fel y gwelsom yn nameg y tenantiaid, y gwnaethom edrych arno'n gynharach yn ein TRAFODAETH GRŴP, bydd amser yn dod pan fyddwn ni gyd yn cael ein barnu. Mae'r atgyfodiad yn brawf o hynny: nid marwolaeth oedd y diwedd i Iesu, ac yn yr un modd, nid marwolaeth fydd y diwedd i ni. Trowch i Actau pennod 17, adnod 31.

> Darllenwch Actau 17:31

I ddechrau gall meddwl am ddiwrnod o farnu ymddangos yn drallodus iawn - yn enwedig os ydych chi, fel fi, nid yn unig yn poeni amdanoch eich hun ond hefyd am eich anwyliaid. Ond mewn gwirionedd mae'n beth da iawn, ac mae'r dewis arall i farn yn gwbl arswydus.

Mae'r llyfr, *Schindler's List* yn dweud wrthym am ddigwyddiad yn Krakow, yng Ngwlad Pwyl, yn ystod yr ail Ryfel Byd, lle mae gwarchodluoedd yr SS yn symud Iddewon o'u geto yn y dref i wersyll crynhoi y tu allan i'r dref. Mae Oscar Schindler, arwr y stori, yn gweld mam a mab yn cael eu lladd yn greulon gan y gwarchodluoedd. Yr hyn sy'n ei ddychryn fwyaf yw bod y cyfan wedi digwydd o flaen llygaid merch fach, tua thair blwydd oed, a oedd yn sefyll allan oherwydd ei bod yn gwisgo coch. Mae'r awdur yn ysgrifennu, "Yn ddiweddarach yn y dydd ar ôl iddo yfed dogn o frandi, deallodd Oscar y cynigiad yn glir: roeddent yn caniatáu llygad-dystion, llygad-dystion megis y plentyn bach yn y coch, oherwydd roeddent yn credu y byddai'r holl lygad-dystion yn marw hefyd." Ydych chi'n gweld goblygiad hynny? Roedd y gwarchodluoedd Natsiaidd yn gwneud beth bynnag yr oeddent eisiau ei wneud oherwydd roeddent yn meddwl na fyddai'n rhaid iddynt roi cyfrif am eu gweithredoedd. O ran y gwarchodluoedd, ni fyddai dydd o roi cyfrif, dim cyfrif am yr hyn y maent wedi'i wneud, dim barn. Gallant wneud beth bynnag yr hoffent, doedd dim ots o gwbl. Oherwydd byddai pawb oedd â'r pŵer i'w condemnio yn marw.

Ond nid marwolaeth yw'r diwedd, fel yr ydym wedi gweld. Diolch byth, mae'r Beibl yn ein sicrhau drosodd a throsodd na fydd unrhyw gamwedd yn mynd heb ei farnu - yn y pen draw bydd cyfiawnder. Mae'r Beibl yn ddi-flewyn-ar-dafod a chlir am hyn. Mae llyfr Hebreaid, er enghraifft, yn dweud: "gosodwyd i ddyinion eu bod i farw un waith, a bod barn yn dilyn hynny." Mae'n syniad difrifol, ond mae'r dewis arall yn llawer mwy brawychus. A oes unrhyw un ohonom wir eisiau byw mewn byd lle nad oes unrhyw beth o bwys, lle mae hyd yn oed y creulondeb mwyaf eithafol yn cael ei wynebu gyda thawelwch gwag? Ond bydd cyfiawnder, telir am bob pechod - dyna addewid yr atgyfodiad. Mae yna le o'r enw uffern - mae'n lle o unigedd, cosb a phoenyddio. Mae'n lle y byddwn yn talu am ein pechodau.

Gwnaeth Paul bregethu'r neges hon i'r bobl yn Athen. Dywedodd wrthynt y byddai Duw yn barnu pawb yn y pen draw, a'i fod wedi rhoi "sicrwydd o hyn i bawb trwy ei atgyfodi ef [Iesu] oddi wrth y meirw." Yn amlwg nid oes neb yn hoffi clywed am farn, felly sut mae'r bobl hyn yn ymateb? Edrychwch ar Actau 17, adnod 32.

> Darllenwch Actau 17:32-34 allan yn uchel.

Felly roedd rhai ohonynt yn gwawdio, ac eraill eisiau clywed mwy am y pwnc. Gwnaethom ddarllen hefyd bod rhai pobl wedi credu. Beth yw eich ymateb chi i'r atgyfodiad? "Oblegid gosododd [Duw] ddiwrnod pryd y bydd yn barnu'r byd mewn cyfiawnder, trwy ŵr a benododd." A phwy yw'r gŵr hwn a "benodwyd"? Mae'r atgyfodiad yn cadarnhau'r ateb. Unig fab Duw, dyn sy'n gwybod popeth am amheuon Thomas cyn iddo siarad hyd yn oed, dyn sy'n gwybod popeth amdanom ac eto mae'n dal i roi ei fywyd drosom.

AR DDIWEDD Y SGWRS

Dyma rai cwestiynau ar gyfer eich grwpiau

> Dangoswch y cwestiynau canlynol a'u darllen allan yn uchel.

- **'Nid rhith creulon na breuddwyd gwrach yw'r nefoedd ond realiti rhyfeddol sydd wedi'i ennill inni trwy farwolaeth Iesu, ac wedi'i brofi drwy ei atgyfodiad.'** Ydy hyn wedi newid eich barn am y nefoedd?
- **'Oblegid gosododd [Duw] ddiwrnod pryd y bydd yn barnu'r byd mewn cyfiawnder, trwy ŵr a benododd, ac fe roes sicrwydd o hyn i bawb trwy ei atgyfodi ef oddi wrth y meirw' (Actau 17:31).** Beth yw eich ymateb i hyn?
- **Ydych chi'n credu bod atgyfodiad yn bosibl?**

> Caniatewch 30 munud i'r grwpiau weithio gyda'i gilydd trwy'r adran yn y Llawlyfr Astudio o'r enw Trafodaeth Grŵp 2.

AR DDIWEDD Y DRAFODAETH

Cyn y tro nesaf, defnyddiwch yr adran ASTUDIO GARTREF yn eich Llyfr Astudio i'ch helpu wrth i chi barhau i ddarllen trwy Marc.

> Cofiwch atgoffa'r rhai sydd wedi dod am y penwythnos neu'r diwrnod i ffwrdd, a rhowch wahoddiadau ac amserlenni iddynt.

